

Міністерство освіти і науки України
Національний університет водного господарства та
природокористування
Кафедра суспільних дисциплін

07-10-20М

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

для практичних робіт та виконання самостійної роботи
з навчальної дисципліни
«Друга світова війна в історичній пам'яті та політиці»
для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня
за освітньо-професійною програмою «Середня освіта (Історія)»
спеціальності 014.03 «Середня освіта (Історія)»
денної та заочної форми навчання

Рекомендовано
науково-методичною радою
з якості ННІЕМ
Протокол № 3 від 21.11.2024 р.

Рівне – 2024

Методичні вказівки для практичних робіт та виконання самостійної роботи з навчальної дисципліни «Друга світова війна в історичній пам'яті та політиці» для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня за освітньо-професійною програмою «Середня освіта (Історія)» спеціальності 014.03 «Середня освіта (Історія)» денної та заочної форми навчання. [Електронне видання] / Цецик Я. П. – Рівне : НУВГП, 2024. – 12 с.

Укладач: Цецик Я. П., к.і.н., доцент кафедри менеджменту та публічного врядування.

Відповідальний за випуск: Сокаль В. А. к.п.н., доцент завідувач кафедри суспільних дисциплін.

Керівник групи забезпечення спеціальності д.і.н., професор

Прищепя О. П.

Зміст

1	Вступ	3
2	Поради з планування і організації вивчення навчальної дисципліни	4
3	Тематика практичних робіт та самостійної роботи	7
4	Тема № 1.....	7
5	Тема №2.....	7
6	Тема № 3.....	8
7	Тема № 4.....	8
8	Тема № 5.....	9
9	Тема№6.....	9
10	Тема №7.....	10
11	Оцінювання знань студентів.....	10
12	Список рекомендованої літератури.....	11

© Я. П. Цецик, 2024
© НУВГП, 2024

1. Загальні завдання навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна «Друга світова війна в історичній пам'яті та політиці» призначена для вивчення здобувачами вищої освіти першого (бакалаврського) за освітньо-професійною програмою «Середня освіта (Історія)», спеціальності 014.03 Середня освіта (Історія) денної та заочної форми навчання є вибірковою. Освітній компонент орієнтований на оволодіння здобувачами вищої освіти ключовими поняттями про роль Другої світової війни в історичній пам'яті та її вплив на політичні реалії.

У процесі вивчення дисципліни здобувачі вищої освіти повинні оволодіти ключовими поняттями про роль Другої світової війни у міжнародних політичних процесах повоєнного періоду та їх вплив на сучасне суспільно-політичне життя.

Відповідно до освітньо-професійної програми з навчальної дисципліни

Мета дисципліни – «Друга світова війна в історичній пам'яті та політиці» набуття здобувачами вищої освіти теоретичних навичок та практичних умінь пов'язаних з аналізом подій Другої світової війни та їх впливу на політичні процеси.

Предмет освітнього компонента «Друга світова війна в історичній пам'яті та політиці» - ключові напрями формування історичної пам'яті про Другу світову війну та визначення її місця та ролі у політиці.

При вивченні освітнього компонента здобувачі вищої освіти повинні отримати компетенції:

- здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, культури, техніки і технологій.
- знання про збирання, вивчення, наукового опрацювання й публікації писемних пам'яток історії та культури, творчої спадщини видатних історичних, політичних і культурних діячів

минулого та різнопланових писемних джерел, які стосувалися багатьох видатних подій минулого.

- знання та усвідомлення закономірностей соціокультурного розвитку людства, як певного етапу в його історії, що відображає певний рівень потреб, здібностей, знань, навичок та інтересів людини, спосіб виробництва, устрій політичних та суспільних відносин, рівень духовного розвитку та відтворення, розуміння причинно-наслідкових зав'язків, що впливають на процеси та явища історії суспільства.

- знання про закони і різновиди мислення, способи пізнання та умови істинності знань і суджень.

- оволодіння знаннями сучасних досліджень в галузі історії.

- здатність інтегрувати набуті знання соціальних та гуманітарних наук у професійну діяльність.

- здатність навчати учнів державною мовою; формувати та розвивати їх мовно-комунікативні уміння і навички засобами навчального предмету.

Результати навчання:

- поєднувати та застосовувати вміння з педагогіки і психології у професійній діяльності.

- вміти оцінювати, класифікувати й інтерпретувати джерела й теоретичний матеріал з історії та культури України та світу.

- вміти використовувати регіонально-краєзнавчу складову історії для активізації пізнавальної діяльності учнів; розуміти й популяризувати історико-культурну спадщину України та світу.

2. Поради з планування і організації вивчення навчальної дисципліни

Самостійна робота здобувача вищої освіти є одним із ключових аспектів оволодіння ним навчальним матеріалом у вільний від обов'язкових занять час. Зміст самостійної роботи під час засвоєння освітнього компонента «Друга світова війна в історичній пам'яті та політиці» визначено навчальною програмою, завданнями та рекомендаціями викладача, даними методичними рекомендаціями.

Головною метою самостійної роботи є закріплення, поширення та вдосконалення набутих під час лекційних та практичних занять знань, умінь та навичок.

Питання, що виникають у здобувачів вирішуються на консультаціях, які проводяться викладачем згідно з розкладом затвердженого кафедрою суспільних дисциплін

Самостійна робота з освітнього компоненту «Друга світова війна в історичній пам'яті та політиці» передбачає опрацювання теоретичних основ лекційного матеріалу;

- вивчення окремих тем і завдань передбачених для самостійного опрацювання;
- вирішення практичних завдань пов'язаних із аналізом впливу Другої світової війни на міжнародні відносини;
- підготовку до практичних занять.

Всі завдання самостійної роботи поділяються на обов'язкові та вибіркові, виконуються у встановлені терміни та передбачають форми звітності щодо їх виконання. Обов'язкові завдання виконуються кожним здобувачем у процесі вивчення освітнього компонента, вибіркові є альтернативними.

Після виконання обов'язкових та вибіркових завдань у встановлені терміни здобувач вищої освіти звітує викладачеві, а набрані ним бали враховуються як кількість балів за поточну успішність у навчальній роботі.

Оцінювання результатів поточної успішності здобувачів (завдань, що виконуються під час практичних занять, виконання індивідуальних завдань, консультаціях з освітнього компоненту, результати самостійної роботи здійснюються за наступними критеріями у (відсотках балів, що виділені на виконання завдання з заокругленням до цілого числа):

- а) 100 % - завдання виконано вірно та вчасно, без зауважень;
- б) 80 % - завдання виконано вчасно й у повному обсязі, але присутні окремі незначні недоліки;
- в) 60% - завдання виконано вчасно, але містить значні недоліки у методиці чи практичній частині;

г) 40 % - завдання виконано частково та містить суттєві помилки чи недоліки;

д) 0 % - завдання взагалі не виконано.

У процесі вивчення освітнього компонента «Друга світова війна в історичній пам'яті та політиці» передбачено наступні види роботи викладача зі здобувачами:

- проведення індивідуальних консультацій згідно графіка затвердженого кафедрою суспільних дисциплін;

- перевірка виконання індивідуальних завдань поточного контролю та модульних контрольних робіт;

- проведення індивідуальних занять зі здобувачами вищої освіти з метою підвищення рівня їхньої підготовки та розвитку індивідуальних здібностей результатом чого може стати участь у круглих столах, підготовка наукових доповідей, статей у фахових виданнях.

Контроль самостійної роботи здобувачів здійснюється на практичних та індивідуальних заняттях у формі поточного контролю, модульних контрольних робіт та перевірки якості виконання індивідуальних і домашніх завдань. У табл. 1 наведено завдання для самостійного опрацювання.

Таблиця 1

Перелік питань для підготовки доповіді, інформаційного повідомлення, презентації

№ з/п	Назва теми
1.	Передумови та початок Другої світової війни
2.	Роль Другої світової війни у формуванні історичної свідомості
3.	Особливості діяльності руху опору на Україні під час Другої світової війни
4.	Причини переосмислення подій Другої світової війни
5.	Відображення подій Другої світової війни в історичній пам'яті європейських країн

6.	Утворення та діяльність міжнародних організацій
7.	Початок «холодної війни»: причини та наслідки

3. ТЕМАТИКА ПРАКТИЧНИХ РОБІТ ТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Практичне заняття № 1.

Тема: Історична пам'ять про Другу світову війну.

Мета: Проаналізувати зі здобувачами ключові питання пов'язані з формуванням історичної пам'яті про Другу світову війну.

Норма часу (за навчальною програмою): 2 год.

Питання для обговорення.

1. Суспільно-політична ситуація в Європі напередодні Другої світової війни
2. Напад Німеччини на Польщу та початок ведення воєнних дій.
3. Друга світова війна як акумулятор безмірних людських трагедій.
4. Роль Другої світової війни у формуванні історичної свідомості та історичної пам'яті.

Рекомендована література: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8.

Практичне заняття № 2.

Тема: Історична пам'ять про Україну в Другій світовій війні у контексті сучасного історичного дискурсу

Мета: Визначити особливості формування історичної пам'яті про Україну в Другій світовій війні.

Норма часу (за навчальною програмою): 2 год.

Питання для обговорення

1. Напад нацистської Німеччини на СРСР, поразка більшовицьких військ та окупація України.

2. Окупаційний режим та його особливості у різних регіонах України.
3. Організація руху опору на українських землях під час Другої світової війни.

Рекомендована література: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8.

Практичне заняття № 3.

Тема: Україна в роки Другої світової війни: спроба нового концептуального погляду

Мета: З'ясувати зі здобувачами причини нового концептуального погляду на події Другої світової війни.

Питання для обговорення.

1. Нові наукові та методологічні підходи до переосмислення подій Другої світової війни.
2. Нові концептуальні підходи до вивчення подій Другої світової війни в Україні та світі.
3. Вплив подій Другої світової війни на формування історичної пам'яті.
4. Історична пам'ять про Другу світову війну як одне з головних «полів битви», гострота якої посилилася в умовах російсько-української війни

Норма часу (за навчальною програмою): 3 год.

Рекомендована література: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8.

Практичне заняття № 4.

Тема. Психологічні особливості історичної пам'яті про Другу світову війну.

Мета: З'ясувати зі здобувачами психологічні особливості історичної пам'яті про Другу світову війну.

Питання для обговорення.

1. Формування поглядів на події Другої світової війни у європейських країнах.

2. Відображення подій Другої світової війни в історичні пам'яті європейських країн.
3. Причини та наслідки переосмислення подій війни.
4. Роль менталітету суспільства у ставленні до історичної пам'яті про Другу світову війну.

Норма часу (за навчальною програмою): 3 год.

Рекомендована література: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8.

Практичне заняття № 5.

Тема: Підсумки Другої світової війни.

Мета: Проаналізувати зі здобувачами підсумки Другої світової війни

Питання для обговорення.

1. Підсумки Другої світової війни та їхній вплив на зовнішньополітичну діяльність провідних держав світу.
2. Нюрберзький та Токійський процеси та їх вплив на формування міжнародних відносин.
3. Трагічні наслідки Другої світової війни.

Норма часу (за навчальною програмою): 3 год.

Основні поняття та терміни:

Рекомендована література: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8.

Практичне заняття № 6

Тема: Світові зміни у результаті Другої світової війни.

Мета: З'ясувати зі здобувачами вплив результатів Другої світової війни на зміни у світ.

Питання для обговорення.

1. Утворення ООН метою діяльності якої стало підтримання миру й безпеки, розвиток дружніх відносин між країнами, здійснення міжнародного співробітництва у вирішенні проблем економічного, соціального та гуманітарного характеру.
2. Реалізація «плану Маршалла» та повосенна відбудова економіки західноєвропейських держав.

Норма часу (за навчальною програмою): 2 год.

Рекомендована література: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8.

Практичне заняття № 7

Тема: Причини та наслідки початку «холодної війни»

Мета: Проаналізувати зі здобувачами причини та наслідки «холодної війни»

Питання для обговорення

1. Підписання «Варшавського договору» причини та наслідки.
2. Утворення НАТО.
3. Роль Радянського Союзу в ескалації напруги у перші післявоєнні десятиріччя.

Норма часу (за навчальною програмою): 3 год.

Рекомендована література: 1, 2, 4, 5, 6, 7, 8.

4. ОЦІНЮВАННЯ ЗНАТЬ СТУДЕНТІВ

Система оцінювання успішності здобувача вищої освіти здійснюється за 100-бальною шкалою, що розділяється на дві складові:

1. 60 балів – поточна складова оцінювання.
  2. 40 балів – модульна або підсумкова складова оцінювання.
- Усі форми включено до 100-бальної шкали оцінювання.

Модульну або підсумкову складову оцінювання організовано шляхом складання двох модульних контролів знань студентів. Перескладати модульні контролі не дозволяється.

Контрольні заходи включають модульний контроль знань студентів. Поточний контроль є складовою частиною навчального процесу та здійснюється під час лекційних та практичних занять.

Форми поточного контролю

- перевірка підготовлених здобувачами презентацій за темами навчальної дисципліни узгодженої викладачем;
- перевірка виконання домашніх та індивідуальних завдань;
- модульний контроль;
- інші види контролю.

5. Рекомендована література

5.1. Базова

Основна література

1. Дворкін І. Пам'ять про Другу світову війну в умовах російсько-української війни: постановка проблеми *Українознавчий альманах*. 2023. Вип 33. С.24–28.
2. Коваль М. В. Друга світова війна та історична пам'ять *Український історичний журнал*. 2000. № 3. С. 3–21.
3. Лисенко О. Є. Друга світова війна як предмет наукових досліджень та феномен історичної пам'яті. *Український історичний журнал*. 2004. № 5. С. 3–16.
4. Скрипник А. Ю. Всесвітня історія ХХ ст.: навчально-методичний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Кам'янець-Подільський, 2023. 150 с.
5. Танцюра В. І., Куліш С. М. Пересада О. О. Історія України : навчальний посібник. Х., 2020. 536 с.

Допоміжна література

6. Грицак Я. Нариси історії України: формування модерної української нації ХІХ – ХХ ст. Київ, 2000. 656 с.
7. Історія української суспільно-політичної думки : навч. посібник / Укл.: В. В. Морозов. К. : Нац. екон. ун-т ім. В. Гетьмана, 2006. 180 с.

8. Литвин В. Історія України: підручник / відп. ред. В. Смолій. НАН України. Інститут історії України. К. : Наукова думка, 2013. 991 с.

5.3. Інформаційні ресурси

1. Законодавство України. URL: <http://www.rada.kiev.ua/>.
2. Національна бібліотека ім. В. І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>
3. Рівненська централізована бібліотечна система (м. Рівне, вул. Київська, 44). URL: <http://www.cbc.rv.ua/>
4. Наукова бібліотека НУВГП (м. Рівне, вул. Олекси Новака, 75) URL: <http://nuwm.edu.ua/naukova-biblioteka> (інформаційні ресурси у цифровому репозиторії).
5. Офіційний сайт Президента України. URL: <http://www.president.gov.ua/>.
6. Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: <http://www.zakon.rada.gov.ua/>.
7. «Комунікація влади та громадськості: інституційний аспект». Аналітична записка. URL: <http://www.niss.gov.ua/articles/293/>